

UNIVERZA
V LJUBLJANI

Strategija trajnostnosti Univerze v Ljubljani

2025–2030

Uvod

Ta dokument predstavlja Strategijo trajnostnosti¹ Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju UL) za obdobje 2025–2030 z vizijo do leta 2040. Strategija temelji na petih ključnih stebrih: skladnost z aktualno evropsko regulativo na področju trajnostnosti^{2,3,4}, skladnost z matriko bistvenosti UL, podpora Strategiji UL 2022–2027, komplementarnost z Digitalno strategijo UL 2024–2027 in upoštevanje planetarnih meja.

Slika 1: Trije vidiki trajnostnega razvoja

Strategija sledi trem vidikom trajnostnega razvoja – tj. okoljskemu, družbenemu in ekonomskemu (glej Sliko 1) – ter tako obravnava prispevek UL in njenih članic k okoljskemu, družbenemu in vzdržnemu ekonomskemu razvoju. Usklajena je z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030⁵ oziroma globalnimi cilji trajnostnega razvoja (*ang. SDG – Sustainable Development Goals*)⁶. Pri njenem izvajanju bodo smiselno upoštevani tudi drugi nadnacionalni in nacionalni dokumenti ter smernice na področju trajnostnosti.

V prvem obdobju (2025–2027) uresničevanja strategije trajnostnosti UL bo poudarek na analizi stanja in obvladovanju tveganj na področju trajnostnosti z upoštevanjem že sprejetih strategij na UL, v drugem obdobju (2028–2030 z vizijo do 2040) pa na razvoju regenerativnih rešitev in alternativnih konceptih razvoja, ki upoštevajo planetarne meje⁷.

1 Trajnostnost – <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/e-vodnik-za-ozelenitev-visokega-solstva/e-pojmovnik/zeleni-prehod-in-trajnostni-razvoj/>.
2 Evropski standardi poročanja o trajnostnosti (ESRS) – https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043.
3 Direktiva o poročanju podjetij o trajnostnosti (CRSD) – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>.
4 Taksonomija EU za trajnostne dejavnosti – <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>.

5 Agenda 2030 – <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

6 SDG – <https://sdgs.un.org/goals>.

7 Koncepti, kot so odrast (*ang. de-growth*), post-rast (*ang. post-growth economics*), participativna ekonomija (*ang. participatory economics*) in skupnostna ekonomija (*ang. commons-based economy*).

Vizija trajnosti Univerze v Ljubljani 2040

Univerza v Ljubljani je odlična javna ustanova, prepoznana kot zgled trajnosti v visokošolskem prostoru, ki dosledno upošteva načela trajnosti s poudarkom na regenerativnih in sorodnih ukrepih pri snovanju svojih strateških odločitev, vsakodnevnem delovanju in soustvarjanju političnih odločitev na področju trajnosti.

Poslanstvo

Poslanstvo UL na področju izobraževanja je študente in študentke opolnomočiti, da se kritično soočajo z aktualnimi vprašanji in izzivi prihodnosti, sooblikujejo predloge rešitev zanje ter s tem aktivno sprejemajo vlogo nosilcev družbenih sprememb.

Poslanstvo UL na področju raziskovanja, razvoja in umetniškega delovanja je kot integralna univerza s svojim raziskovalnim, razvojnim in umetniškim delom prispevati k reševanju družbenih in okoljskih problemov ter h kakovostnemu sobivanju.

Poslanstvo UL na področju družbenega delovanja je prispevati k spoštovanju skupnih vrednot v organizacijski kulturi UL ter v sodelovanju in z obojestransko izmenjavo z deležniki iz gospodarstva, politike in civilne družbe sooblikovati odgovore na pereča vprašanja preobrazbe družbe in skupne trajnostne prihodnosti.

Matrika bistvenosti UL

Pri izdelavi matrike bistvenosti (glej Sliko 2) UL je sodelovalo 4300 deležnikov, od tega 2900 študentov in študentk. Z vidiki trajnostnega razvoja je povezanih 11 od 15 postavk iz matrike bistvenosti UL. Štiri postavke iz matrike bistvenosti UL (2, 3, 7 in 13) so naslovljene tudi v Digitalni strategiji UL 2024–2027⁸.

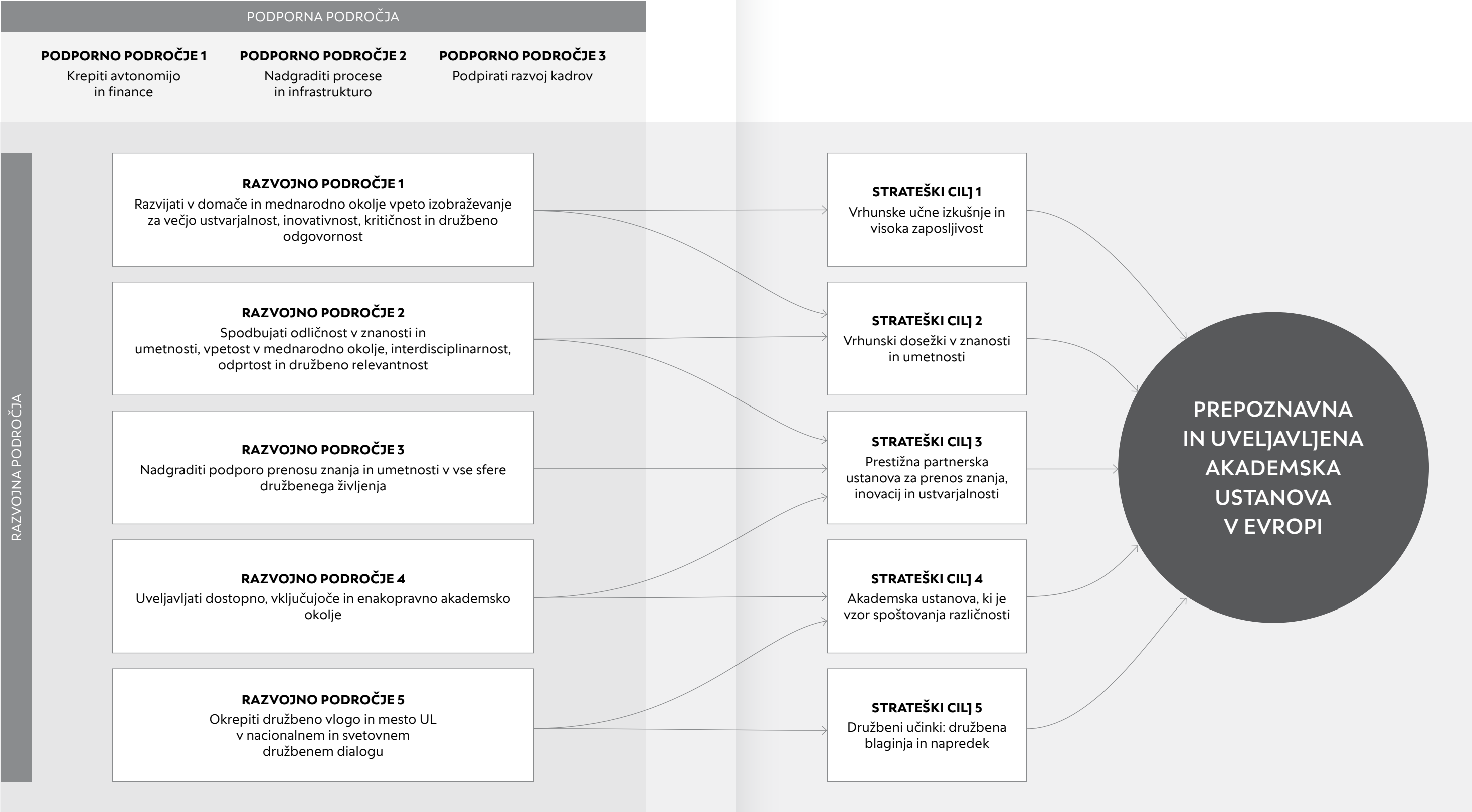
- 1 Spodbujanje ustvarjalnega in kritičnega mišljenja ter pedagoških pristopov za reševanje zapletenih izzivov
- 2 Razvoj odličnih strokovnjakov, umetnikov in znanstvenikov, ki bodo nosilci napredka in širše družbene blaginje na etičnih vrednotah
- 3 Hiter odziv na družbene potrebe in razvijanje programov ter kompetenc za poklice prihodnosti
- 4 Odprtost in fleksibilnost pri vključevanju zunanjih domačih in tujih strokovnjakov, študentov, profesorjev in raziskovalcev
- 5 Krepitev pomena in vloge znanosti in umetnosti, strokovnega in znanstvenega argumenta
- 6 Trajnostno delovanje univerze v ustreznih, varnih, zdravju prijaznih in sodobno opremljenih prostorih
- 7 Soustvarjanje inovativne družbe z interdisciplinarnim sodelovanjem, razvijanjem sodobnih tehnologij, podjetnostjo in povezovanjem s partnerji
- 8 Jasna stališča glede temeljnih vrednot za prihodnost družbe: ohranjanje narodne in kulturne identitete, socialne države in varovanje okolja
- 9 Aktivna družbena odgovornost in angažiranost pri pomembnih nacionalnih in globalnih vprašanjih
- 10 Vključevanje okoljskih, prostorskih in drugih trajnostnih vsebin v študijske programe in raziskave s poudarkom na interdisciplinarnosti
- 11 Aktivno prizadevanje za mednarodno primerljivo financiranje raziskovanja v znanosti in umetnosti ter visokega šolstva
- 12 Zagotavljanje enakih možnosti in upoštevanja različnosti v vseh razsežnostih delovanja
- 13 Načrtna skrb za sistemsko podporo vrhunskim raziskavam na področju znanosti in umetnosti
- 14 Krepitev organizacijske, finančne in kadrovske avtonomije UL ter akademske svobode
- 15 Krepitev prepoznavnosti UL v širšem okolju in pripadnosti UL med študenti, zaposlenimi ter alumni

Slika 2: Povezava postavk v matriki bistvenosti UL s tremi vidiki trajnostnega razvoja

8 Digitalna strategija UL 2024–2027 – <https://www.uni-lj.si/univerza/o-nas/strategija>.

Pri pripravi Strategije trajnostnosti UL 2025–2030 smo izhajali iz usmeritve, da je treba na vseh strateških področjih iz Strategije UL 2022–2027⁹ vključevati s trajnostnostjo povezane vsebine (glej Sliko 3). Skladno s tem smo določili pet strateških ciljev trajnostnosti UL.

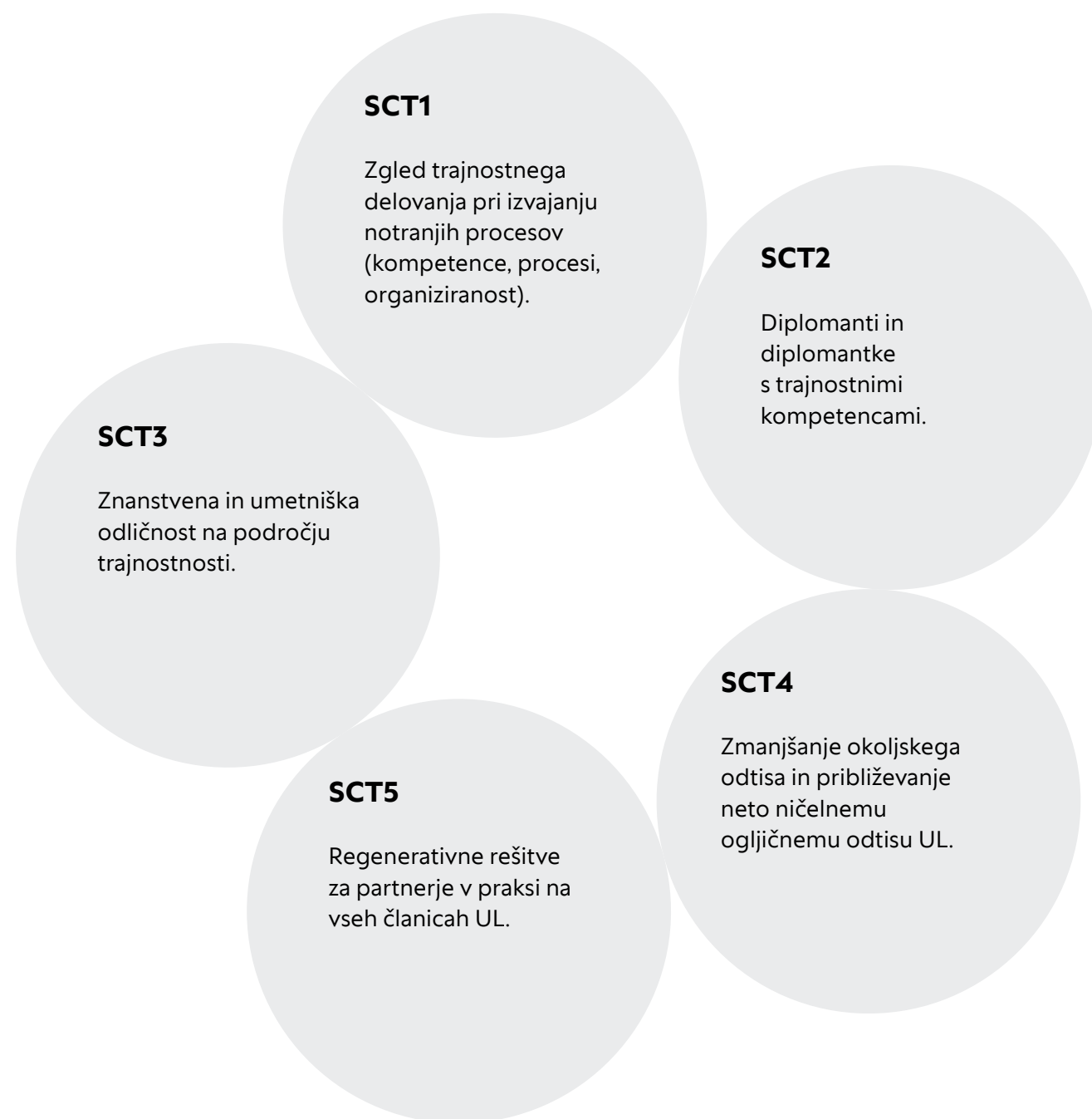

Slika 3: Strategija UL 2022–2027

⁹ Strategija UL 2022–2027 – <https://www.uni-lj.si/univerza/o-nas/strategija>.

Cilji in razvojna področja Strategije trajnostnosti UL 2025–2030

Strategija trajnostnosti UL 2025–2030 ima pet strateških ciljev trajnostnosti (SCT):

Za merjenje doseganja teh ciljev bo Akademsko skupino za trajnostnost UL (ASTRA) do novembra 2025 pripravila specifične kazalce kot del akcijskega načrta (glej ukrep PT1.5). Ta bo nato dopolnjen tudi z navedenimi roki izvedbe in odgovornimi osebami za posamezne aktivnosti.

Za doseg navedenih strateških ciljev smo razvili pet področij trajnostnosti (PT):

Aktivnosti za uresničevanje Strategije trajnosti UL 2025–2030

Za uresničevanje Strategije trajnosti UL 2025–2030 smo po posameznih področjih trajnosti pripravili nabor strateških aktivnosti za obdobje 2025–2027. Ta bo predstavljal osnovo za sprejem akcijskega načrta. Srednjeročni akcijski načrt za obdobje 2028–2030, ki bo močnejše temeljil na razvoju regenerativnih rešitev in alternativnih konceptih razvoja ter upošteval planetarne meje, bo sprejet glede na uspešnost izvajanja aktivnosti v obdobju 2025–2027.

Za vsako področje trajnosti smo oblikovali zbir strateških aktivnosti in operativnih ukrepov, ki ga podpirajo. Spremljanje izvajanja ukrepov in aktivnosti je predvideno v obliki semaforja (glej Preglednice 1–5 in legendo spodaj).

Semafor spremljanja
uresničevanja strateških
aktivnosti in posameznih
operativnih ukrepov

Stalna naloga

Načrtovano

V teku

Zaključeno

Neizvedeno

PT1

Struktura in procesi za doseg ciljev trajnostnosti UL

Preglednica 1

Strateške aktivnosti		Operativni ukrepi
PT1.1	Aktivno delovanje posvetovalne skupine za trajnostnost na ravni UL – ASTRA.	- letno zbiranje pobud članic na področju trajnostnega delovanja UL - predstavniki in predstavnice skupine delujejo kot ambasadorji in ambasadorke trajnostnosti na članicah UL - priprava letnega poročila o aktivnostih posvetovalne skupine
PT1.2	Nadaljnji razvoj dostopnega, vključujočega in enakopravnega okolja (zaposlovanje in razvoj kadrov).	- izvajanje izobraževanj in usposabljanj za udejanjanje načel enakosti in vključevanja v praksi - uresničevanje Načrta enakosti spolov (NES) - pregled in prilagoditev obstoječih aktov UL ter oblikovanje novih v skladu s to strategijo
PT1.3	Krepitev celostnega dobrega počutja (zdrav način življenja, psihosocialno zdravje).	- spodbujanje zdravega načina življenja¹⁰ (dnevi zdravja, usposabljanja ter delavnice na temo zdravja) in psihosocialno zdravje - spremljanje dobrega počutja zaposlenih (priprava/posodobitev anket in njihova izvedba) - krepitev psihološke varnosti (izobraževanja in usposabljanja o nenasilni komunikaciji ter obvladovanju stresa, spodbujanje timskega dela)
PT1.4	Uveljavitev javnega naročanja v skladu s trajnostnimi načeli (zeleno, vključujoče).	- analiza stanja zelenega javnega naročanja na UL - priprava in izvedba izobraževanj in usposabljanj za zaposlene o možnostih upoštevanja trajnostnih vidikov pri oblikovanju javnih naročil ter drugih nabavnih odločitvah - povečanje deleža javnih naročil, ki vključujejo elemente presoje, povezane s trajnostnostjo (vključno s pripravo smernic za manjša naročila)
PT1.5	Merjenje in transparentno poročanje o trajnostnosti.	- oblikovanje metodološkega okvira za zbiranje podatkov za namen poročanja o trajnostnosti UL (npr. emisije, odpadki, energija, zadovoljstvo zaposlenih) - vzpostavitev informacijske podpore za zbiranje podatkov in pripravo poročila o trajnostnosti UL - vzpostavitev rednih srečanj strokovnih služb Rektorata UL na temo trajnostnosti, ki jih skliče pristojni prorektor za področje trajnostnosti - priprava strukture poročila o trajnostnosti UL - javna objava letnega poročila o trajnostnosti UL
PT1.6	Podpora družbeni zavzetosti (prostovoljstvo, participativnost).	- vzpostavitev stalnih partnerstev z lokalnimi in nacionalnimi organizacijami s področja prostovoljstva - oblikovanje programa prostovoljstva zaposlenih - vzpostavitev ponudbe in promocija kreditno ovrednotenih občudijskih dejavnosti s področja prostovoljstva

¹⁰ Operativni ukrepi za ureditev delovnega okolja so vključeni v PT4.

PT2

V trajnostnost usmerjeno izobraževanje

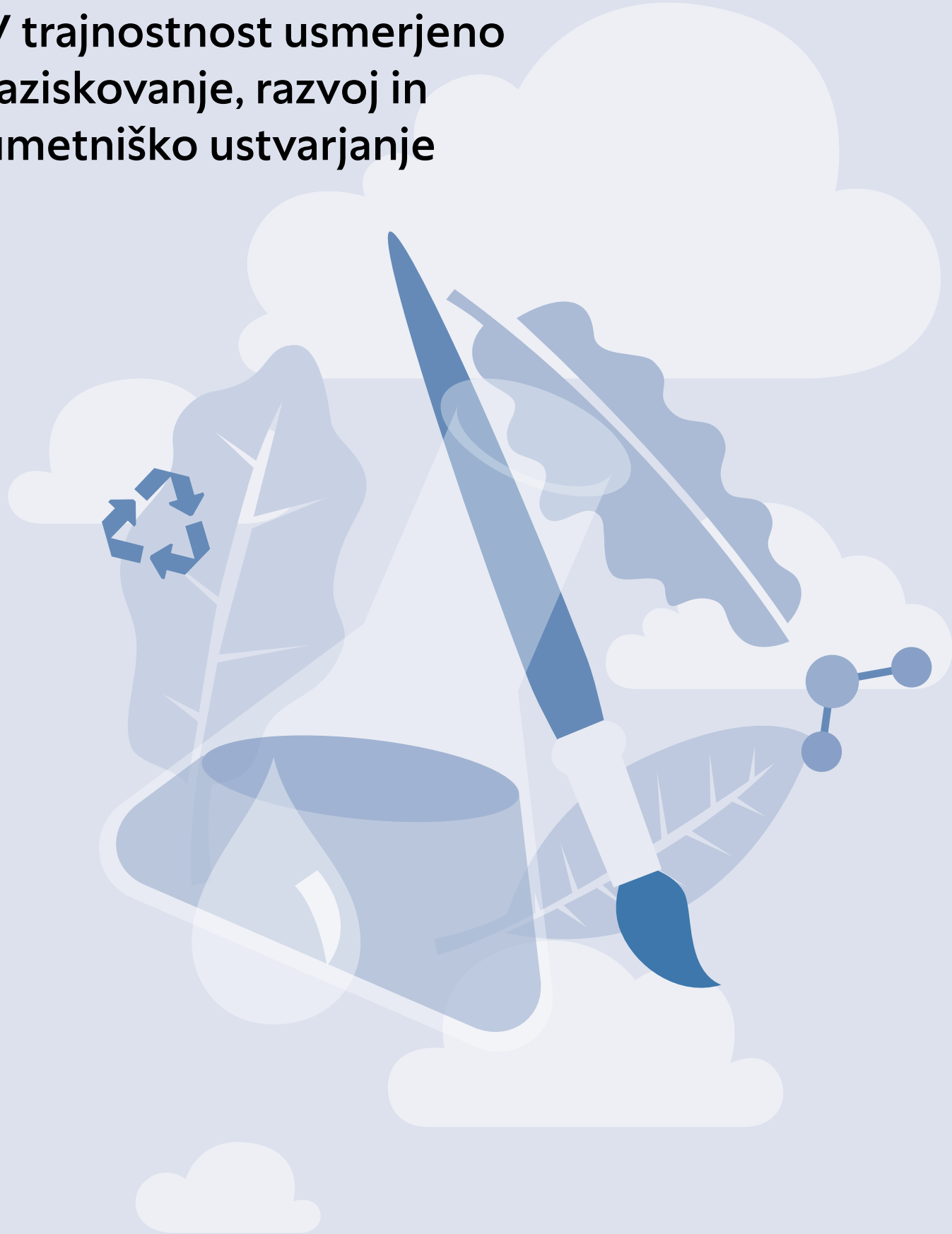
Preglednica 2

Strateške aktivnosti	Operativni ukrepi
PT2.1 Preoblikovanje in razvoj novih študijskih programov in predmetov ter drugih učnih enot v podporo trajnostni preobrazbi družbe.	- posodobitev in razvoj novih študijskih programov, ki podpirajo trajnostno preobrazbo družbe - posodobitev in razvoj novih predmetov ter drugih učnih enot, ki podpirajo trajnostno preobrazbo družbe - zagotovitev vnosa in sprotnih posodobitev podatkov o kategorizaciji predmetov UL glede na vključevanje s trajnostnostjo povezanih vsebin in ciljev trajnostnega razvoja v aplikaciji Evidenca študijskih programov (EŠP)
PT2.2 Razvoj kompetenc za trajnostnost zaposlenih ter študentov in študentk.	- spodbujanje trajnostne pismenosti študentov in študentk UL - priprava ter izvajanje izobraževanj in usposabljanj za zaposlene ter študente in študentke na temo razvoja ter krepitev s trajnostnostjo povezanih kompetenc - spodbujanje aktivnega delovanja študentov in študentk na področju trajnostnosti (obštudijske dejavnosti, sodelovanje z okoljem, sodelovanje v raziskovalnem procesu) - spodbujanje trajnostne mobilnosti¹¹ študentov in študentk ter zaposlenih
PT2.3 Uvajanje trajnostnosti v pedagoških pristopih (metode poučevanja in učenja).	- priprava ter izvajanje izobraževanj in usposabljanj o trajnostnosti v pedagoških pristopih - priprava in izvajanje vključujočih pedagoških pristopov
PT2.4 Razvoj vseživljenjskega učenja in mikrodokazil.	- oblikovanje programov za pridobitev mikrodokazil, ki so namenjena razvoju in krepitevi kompetenc za trajnostnost

¹¹ Mobilnost se v tem primeru nanaša na programe za spodbujanje mednarodne mobilnosti (t. i. mednarodne izmenjave).

PT3

V trajnostnost usmerjeno raziskovanje, razvoj in umetniško ustvarjanje

Preglednica 3

Strateške aktivnosti		Operativni ukrepi
PT3.1	Spodbujanje znanstvenega raziskovanja, razvoja in umetniškega ustvarjanja v podporo razvoju regenerativnih rešitev in alternativnih konceptov razvoja, ki upoštevajo planetarne meje.	- določitev prednostnih tematskih področij raziskovanja in umetniškega ustvarjanja v podporo trajnostni preobrazbi družbe - upoštevanje ciljev trajnostnega razvoja pri razpisih za raziskovalne projekte na UL
PT3.2	Spodbujanje interdisciplinarnega raziskovanja v znanosti, inženirstvu in umetnosti.	- priprava in izvajanje izobraževanj, raziskovanja in umetniškega ustvarjanja s pomočjo principov občanske znanosti - vključitev meril za interdisciplinarno raziskovanje v razpise in evalvacije projektov UL
PT3.3	Uveljavljanje trajnostno naravnanih metod in tehnik v raziskovanju in umetniškem ustvarjanju.	- spodbujanje rabe okolju prijaznih materialov in laboratorijskih praks (oblikovanje priporočil, mreža SELs¹²) - etično delovanje v raziskovanju in pri umetniškem ustvarjanju

12 Mreža SELs (Sustainable European Laboratories Network) – <https://sels-network.org/>.

PT4

Trajnostni prostorski razvoj, delo in bivanje

Preglednica 4

Strateške aktivnosti		Operativni ukrepi
PT4.1	Trajnostno investiranje in upravljanje nepremičnin.	- dolgoročno načrtovanje prenove stavbnega fonda UL z upoštevanjem trajnostnih dejavnikov pri prenovi obstoječih stavb in novogradnji ter spremljanje krepitve potresne odpornosti in okoljskega odtisa stavbnega fonda UL - spodbujanje celostne prenove objektov, vključno s krepitvijo potresne odpornosti UL, ter izdelava projektne dokumentacije, pridobivanje gradbenih dovoljenj in gradnja - vzpostavitev informacijskega modeliranja (<i>ang. BIM – Building Information Modeling</i>) primarnih objektov članic in rektorata (vpis prenov, nakupov in odpisov osnovnih sredstev) ter skupne informacijske podpore za upravljanje nepremičnin (najprej za novogradnje, nato še za ostale stavbe UL)
PT4.2	Trajnostno ravnanje z naravnimi viri in odpadki.	- analiza stanja porabe ter predlogi ukrepov za zniževanje porabe in obnavljanje virov (vode, energentov, papirja, plastike in drugih virov) ob upoštevanju tveganj za zdravje človeka in okolja (emisije, odpadki, degradirano okolje) ter ob vzpostavitvi ustrezne informacijske podpore za obvladovanje snovnih tokov - ozaveščanje zaposlenih ter študentov in študentk o skrbni rabi naravnih virov in ravnanju z odpadki - razvoj sodobne, ergonomske in funkcionalne UL linije opreme (ponovna uporaba materialov) - krožno gospodarjenje z opremo in souporaba opreme ter pohištva na UL imata prednost pred nakupom novih materialov, kadar je to mogoče - spodbujanje k ponovni rabi gradbenih materialov (npr. v primeru rušitve stavb)
PT4.3	Spodbujanje biodiverzitete naravnega in grajenega okolja UL.	- priprava načrta ohranjanja habitatov na območju UL - vzpostavitev modro-zelene infrastrukture (deževni in žepni vrtovi, zelene strehe) - analiza in regeneracija degradiranih površin UL ter skrb za njihovo nadaljnje vzdrževanje - priprava in izvedba izobraževanj in usposabljanj na temo (pomena ter spodbujanja) biodiverzitete
PT4.4	Uvajanje multimodalne trajnostne mobilnosti.	- analiza stanja in sprejeta priporočila/smernice za službena potovanja zaposlenih na UL - spodbujanje dnevne trajnostne mobilnosti in zagotovitev pogojev zanj (npr. urbanistični projekt kolesarske mreže KULo) - analiza stanja, priprava načrta in odprava arhitektonskih ovir ter zagotavljanje dostopov za dvig multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi na UL
PT4.5	Zagotavljanje prehranjevanja po načelih trajnostnosti.	- analiza stanja ponudbe hrane in priprava smernic na tem področju (npr. za študente in študentke, za zaposlene, na dogodkih) - spodbujanje prehranjevanja z minimalno količino odpadne in zavržene hrane

PT5

Sodelovanje z okoljem in prenos znanja v skladu z načeli trajnostnosti

Preglednica 5

Strateške aktivnosti	Operativni ukrepi
PT5.1 Znanstveno in umetniško komuniciranje o trajnostnosti za različne ciljne skupine.	- priprava in izvedba izobraževanj in usposabljanj za zaposlene o komuniciranju znanosti in umetnosti strokovnim in laičnim javnostim - sistematično označevanje s trajnostnostjo povezanih novic na spletni strani UL s ključniki na temo ciljev trajnostnega razvoja - proaktivno komuniciranje o trajnostnosti v okviru komunikacijskih kanalov UL
PT5.2 Krepitev strokovnega in znanstvenega argumenta v družbenem dialogu na področju trajnostnosti.	- ažurno odzivanje na aktualne družbene izzive - proaktivno vključevanje učiteljev in učiteljic ter raziskovalcev in raziskovalk v družbeni dialog in pripravo politik - aktivno sodelovanje v mednarodnih mrežah na področju trajnostnosti
PT5.3 Povezovanje z zunanjimi deležniki z namenom spodbujanja občanske znanosti (sodelovanje, aktivno državljanstvo, soustvarjanje).	- upoštevanje vključevanja zunanjih deležnikov pri raziskovalnih razpisih UL in diseminaciji projektnih rezultatov
PT5.4 Prenos znanja in svetovanje na področju trajnostnosti.	- vzpostavitev ponudbe razvojnih in svetovalnih projektov za zunanje deležnike na področju trajnostnosti - spodbujanje prenosa izumov s področja trajnostnosti v okolje

Strategija trajnosti Univerze v Ljubljani 2025–2030 je nastala v okviru pilotnega projekta »Trajnostni prostor«, ki je del projekta NOO ULTRA – Univerza v Ljubljani za trajnostno družbo. Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije ter Evropska unija – NextGenerationEU. Za sodelovanje pri pripravi strategije se zahvaljujemo vsem, ki so v procesu njenega nastajanja prispevali svoja strokovna mnenja, komentarje in ideje ter tako doprinesli k oblikovanju končnega dokumenta.